

[Gert Petersen]

Hvis man vil en demokratisk vej til socialismen, så er man nødt til at gå bl. a. disse veje. Men det er ikke tilstrækkeligt, der skal også ske nationalisering af kreditformidlingen, af visse nøgleposter i erhvervslivet osv. Men det vil også være nødvendigt for en demokratisk vej til socialismen, som led i en proces, at lønmodtagerne får direkte indflydelse på deres arbejdsituation og får økonomisk magt til at bakke den indflydelse op.

Det er klart, at en sådan demokratisk vej til socialismen må bygge på en vis fundamental tillid til arbejderklassen og også på en realistisk erkendelse af de begrænsninger, som også findes i arbejderklassens bevidsthed, men alligevel med en fundamental tillid til, at den arbejderklasse, som hr. Kurt Hansen og jeg taler så meget om burde tage magten i samfundet, er i stand til det, er dygtig nok til det, så at den ikke bare lader sig – nå, det ord må man ikke sige heroppefra – udmanøvrere eller kue i de afgørende situationer.

Dette forslag er netop udformet med henblik på at fremme en konfrontation, men en fredelig, demokratisk konfrontation, ikke en konfrontation i form af en klassekrig, hvor jeg forleden læste, at nogle VSere brugte et udtryk som en forlængelse af klassekampen, der vil udvikle sig til klassekrig, og det skulle man satse på. Det er et synspunkt, som jeg nok tør sige at socialistisk folkeparti afviser.

En konfrontation som led i en fredelig, demokratisk udviklingsproces mellem arbejderklassens logik og kapitalens logik anser vi for nødvendig. Og vi anser den for nødvendig i praksis og ikke bare i ord. Det betyder – og det er her, vores tillid til arbejderklassen kommer ind – at jeg er helt sikker på, at hvis arbejdere, hvis lønmodtagere, får magtpositioner i virksomhederne, så vil de stille deres egen logik op mod kapitalens. Det er en logik, som siger nej til arbejdsløshed, som siger ja til et bedre arbejdsmiljø, til mere menneskelige arbejdsforhold osv., hvorimod kapitalens logik er dikteret af profitterne. Men det er en logik, som ikke på nuværende tidspunkt og heller ikke i de nærmeste år kan sige nej til markedsmekanismen, for den eksisterer nu engang ikke bare hos os, men også i hele den øvrige verden, og derfor vil der være tale om kun til en vis grad af bryde med kapitalens præmisser.

Dette udtryk: »kun til en vis grad«, har jeg taget fra en artikel af hr. Wilhjelm, ganske vist i en anden forbindelse, hvor han taler om, at det, regeringen burde gøre nu, det var dog »til en vis grad« at bryde med kapitalens mekanismer. Det synes vi også den burde gøre, det synes vi arbejderbevægelsen burde gøre, netop ved at realisere et forslag som dette.

Til allersidst skal jeg sige til hr. Arne Melchior, at jeg ikke har udtalt mig om, hvorvidt min overbevisning var blevet krænkert. Den drøftelse, som foregik inden for socialistisk folkeparti, var en drøftelse om, hvilken taktik man skulle vælge i en given situation. Det viste sig altså, at et flertal i hovedbestyrelsen var af en anden opfattelse end undertegnede og folketingsgruppen i dette spørgsmål om taktik, og jeg vil ærlig talt erkende, at da jeg fik tænkt mig om, så måtte jeg indrømme, at dette flertal vel egentlig havde ret i det taktiske spørgsmål om, hvordan vi skulle forfare. Det er nu en gang godt med en demokratisk proces, hvor man er nogle flere, der indbyrdes drøfter, hvad der skal gøres. Det sker, at man bliver klogere af det. Jeg tror, at hr. Arne Melchior engang ved lejlighed skulle prøve det – han fik måske også noget ud af det. Men jeg har forstået, at det er usædvanligt inden for centrum-demokraterne.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Det, jeg ikke fik noget svar på fra hr. Gert Petersen, var, hvor langt SF egentlig vil strække sig i retning af at amputere det forslag, de har lagt frem. Hr. Gert Petersen skrev jo netop i den artikel, jeg citerede – jeg tror, det var fra Socialistisk Dagblad i dag – at man jo ikke sådan kunne forlange det hele. Hvor langt vil man egentlig gå? Vil man gå så langt, at man siger: lad os koble VD-afsnittet fra, lad os tage kapitalstyringsafsnittet fra. Så står vi tilbage med noget ØD, som vi kan forhandle med arbejdsminister Svend Auken om, og det kan så blive til noget i retning af det, der blev lagt frem i december.

Jeg vil godt sige i forbindelse med diskussionen om nogle snævre ØD-principper, at vi ikke kan se, hvordan det vil være muligt, at det ikke er lønarbejderne selv eller forbrugerne, der igennem nogle prisstigninger kommer til at betale for oprettelsen af denne fond,